

Teemaseminaril käsitlesime mitmekeelse keskkonnaga sobitumist erinevatest vaatenurkadest, silmas pidades keele- ja haridusvaldkonna sõlmpunkte. Seminari esimeses pooles avasime eestikeelsele haridusele ülemineku probleeme Tartu linna kakskeelsete üldhariduskoolide ja lasteaedade näitel. Võtsime vaatluse alla nende haridusasutuste lastevanemate ootused ja hoiakud seoses üleminekul eestikeelsele õppele.

Kuigi suur osa Tartu vene dominantkeelega vanematest peab oluliseks eesti- ja venekeelsete õpilaste edaspidist hariduse omandamist kõigile ühises kooliruumis ja eesti keeles, on siiski vanemate arvates üleminekul palju väljakutseid, millega tuleks tegeleda. Eestikeelsele haridusele ülemineku õnnestumine ja edukus seatakse kahtluse alla, kuna reformi eesmärgid on vanemate arvates ebaselged ja ajakava liige kiire. Kõige rohkem teeb vanematele muret hariduse kvaliteedi võimalik langus eesti keelt, ainesisu ja pedagoogilisi pädevusi valdavate õpetajate puuduse tõttu; laste koormus ja stress mitmekeelses õppes; sobivate õppematerjalide puudumine; vanemate suutmatus last eesti keele vähese oskuse tõttu kodutöodes aidata; laste kaugenemine omakultuurist; eesti keeles õppimiseks vajaliku motivatsiooni vähesus. Ühise arutelu käigus tõime välja, kuidas ülikool saaks õpetajakoolituses senisest enam toetada eestikeelsele õppele ülemineku protsessi.

- Tagada kõigile õpetajakoolituse üliõpilastele mitmekeelsuse, kultuuridevahelise suhtlemise ja LAK-õppe metoodikat käsitlevate koolituste läbimine.
- Arendada õpetajakoolituse üliõpilaste praktikat, mis peaks kõigile tudengitele pakkuma kokkupuudet muukeelsete õpilastega, et saada juurde kindlust tööks mitmekeelses koolis, vabaneda võimalikest eelarvamustest ja hirmudest.
- Pakkuda mitmekeelsust, kultuuridevahelist suhtlemist ja LAK-õppe metoodikat käsitlevat täienduskoolitust nii õpetajatele, tugipersonalile kui ka huviringide juhendajatele.
- Leida võimalusi õpetajakoolituse üliõpilaste suuremaks kaasamiseks üleminekukoolides ja -lasteaedades abiõpetajatena, pikapäevarühma õpetajatena jms.
- Edendada ülikooli ja koolide koostööd Kooliarendusprogrammi kaudu, sh süsteemselt tegeleda ühe konkreetse kooliga.

Seminari teises pooles tutvustasime mullu alustatud Tartu Ülikooli vene dominantkeelega tudengite ülikoolis keelelise ja kultuurilise kohanemise uuringut, sh ka seda, mida uuring lubab meil järeltada keeleõppe vajaduste ja üliõpilaste toetamise kohta. Ülikoolis õpib umbes kümnendik tudengeid, kes on lõpetanud Eestis vene õppekeelega põhikooli ning kakskeelse või eestikeelse gümnaasiumi. Gümnaasiumi lõpuks omandatud eesti keele oskus ei pruugi anda vene dominantkeelega noorele igakülgse suhtluspädevuse eestikeelseks jätkuõppeks. Seda eriti olukorras, kui eesti keeles suhtlemise võimalused väljaspool kooli võivad etnolingvistilise segregeerituse tõttu olla piirkonniti kasinad. Tartu Ülikooli õppima asunud vene dominantkeelega üliõpilased on reeglina sooritanud eesti keele teise keelena riigieksami hästi, kuid meie uuring näitab, et sellest hoolimata ei pruugi nad Tartus ennast eesti keeles pädevatena tunda, seda eriti akadeemilisi tekste kirjutades ja suuliselt suheldes (nt seminarides, ka kaaslastega). Suhtlusringkonnad kipuvad ülikooli tülles jääma keelepõhiseks. Olulisteks teguriteks, mis mõjutavad üliõpilaste hakkamasaamist, on õnn ja juhus: kas tudeng satub ühiselamus kokku eestikeelse toakaaslasega või kas ta satub õppima erialale, kus ei ole teisi vene dominantkeelega üliõpilasi.

Uuringu tulemuste mõjul on juba tehtud ülikooli keeleõppe ja -nõustamise korraldusse muudatusi: tööd on alustanud keelenõunik, kes nõustab muu dominantkeelega üliõpilasi akadeemiliste tekstide kirjutamisel, on loodud juurde kursusi ja õppetööväliseid võimalusi eesti keelt harjutada ning välja töötatud vene dominantkeelega tudengitele mõeldud sisseelamiskursus „Rännak ülikooliellu“.